

REZOLUCJA PARLAMENTU EUROPEJSKIEGO (UE) 2023/1872**z dnia 10 maja 2023 r.****zawierająca uwagi stanowiące integralną część decyzji w sprawie absolutorium z wykonania budżetu Europejskiej Agencji Chemikaliów (ECHA) za rok budżetowy 2021**

PARLAMENT EUROPEJSKI,

- uwzględniając swoją decyzję w sprawie absolutorium z wykonania budżetu Europejskiej Agencji Chemikaliów za rok budżetowy 2021,
 - uwzględniając art. 100 Regulaminu i załącznik V do Regulaminu,
 - uwzględniając opinię przedstawioną przez Komisję Ochrony Środowiska Naturalnego, Zdrowia Publicznego i Bezpieczeństwa Żywności,
 - uwzględniając sprawozdanie Komisji Kontroli Budżetowej (A9-0133/2023),
- A. mając na uwadze, że zgodnie z zestawieniem dochodów i wydatków ⁽¹⁾ ostateczny budżet Europejskiej Agencji Chemikaliów (zwanej dalej „Agencją”) na rok budżetowy 2021 wyniósł 110 728 826 EUR, co stanowi wzrost o 1,25 % w porównaniu z 2020 r.; mając na uwadze, że około 26 % budżetu Agencji pochodzi z opłat i należności, a 72 % z wkładów Unii i państw trzecich;
- B. mając na uwadze, że w swoim sprawozdaniu dotyczącym rocznego sprawozdania finansowego Agencji za rok budżetowy 2021 (zwanym dalej „sprawozdaniem Trybunału”) Trybunał Obrachunkowy (zwany dalej „Trybunałem”) stwierdza, iż uzyskał wystarczającą pewność, że roczne sprawozdanie finansowe Agencji jest wiarygodne oraz że operacje leżące u jego podstaw są legalne i prawidłowe;

Zarządzanie budżetem i finansami

1. zauważa z zadowoleniem, że wysiłki związane z monitorowaniem budżetu w ciągu roku budżetowego 2021 doprowadziły do osiągnięcia wskaźnika wykonania w odniesieniu do środków na zobowiązania na bieżący rok w wysokości 98,39 %, co oznacza lekki wzrost o 0,10 % w porównaniu z rokiem 2020, oraz że wskaźnik wykonania w odniesieniu do środków na płatności na bieżący rok wyniósł 86,23 %, co oznacza wzrost o 1,31 % w porównaniu z rokiem 2020;
2. stwierdza, że Agencja jest finansowana z opłat uiszczanych przez przemysł i z równoważącego wkładu UE zgodnie z rozporządzeniem (WE) nr 1907/2006 Parlamentu Europejskiego i Rady ⁽²⁾, rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 1272/2008 ⁽³⁾ i rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 528/2012 ⁽⁴⁾ oraz z wkładu unijnego na działania prowadzone zgodnie z szeregiem dyrektyw środowiskowych i konwencji międzynarodowych; stwierdza ponadto, że w 2021 r. Agencja uzyskała z tytułu opłat i należności dochód w wysokości 30 198 445 EUR, a z budżetu UE otrzymała 79 665 478 EUR (w tym z wkładów państw trzecich) i 4 349 206 EUR z wkładów wynikających z umów; przyznaje, że od upłynięcia w 2018 r. ostatecznego terminu rejestracji na mocy rozporządzenia (WE) nr 1907/2006 dochody Agencji z opłat znacznie spadły, w związku z czym finansowanie jej działań w coraz większym stopniu zależy od Unii;

⁽¹⁾ Dz.U. C 141 z 29.3.2022, s. 120.

⁽²⁾ Rozporządzenie (WE) nr 1907/2006 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 18 grudnia 2006 r. w sprawie rejestracji, oceny, udzielenia zezwoleń i stosowanych ograniczeń w zakresie chemikaliów (REACH), utworzenia Europejskiej Agencji Chemikaliów, zmieniające dyrektywę 1999/45/WE oraz uchylające rozporządzenie Rady (EWG) nr 793/93 i rozporządzenie Komisji (WE) nr 1488/94, jak również dyrektywę Rady 76/769/EWG i dyrektywy Komisji 91/155/EWG, 93/67/EWG, 93/105/WE i 2000/21/WE (Dz.U. L 396 z 30.12.2006, s. 1).

⁽³⁾ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 1272/2008 z dnia 16 grudnia 2008 r. w sprawie klasyfikacji, oznakowania i pakowania substancji i mieszanin, zmieniające i uchylające dyrektywy 67/548/EWG i 1999/45/WE oraz zmieniające rozporządzenie (WE) nr 1907/2006 (Dz.U. L 353 z 31.12.2008, s. 1).

⁽⁴⁾ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 528/2012 z dnia 22 maja 2012 r. w sprawie udostępniania na rynku i stosowania produktów biobójczych (Dz.U. L 167 z 27.6.2012, s. 1).

3. podkreśla, że trzeba rozwiązać problem braku przewidywalności dochodów Agencji z opłat; wzywa Komisję, aby niezwłocznie przedstawiła wniosek w sprawie wzmocnienia zarządzania Agencją i zwiększenia zrównoważonego charakteru jej modelu finansowania, zgodnie z zobowiązaniem wyrażonym w strategii w zakresie chemikaliów na rzecz zrównoważoności ⁽⁵⁾;

Wyniki działalności

4. zauważa, że Agencja dokonała przeglądu planu strategicznego na lata 2019–2023; stwierdza, że Agencja zrealizowała 194 z 214 działań i produktów określonych w programie prac na 2021 r. oraz że niepowodzenie w realizacji pozostałych 18 działań i produktów wynikało głównie z pandemii COVID-19, a dokładnie z opóźnień w otrzymywaniu danych od partnerów lub z ich mniejszej niż spodziewana liczby; docenia, że zrealizowano kluczowe wskaźniki skuteczności działania oraz że Agencja zwróciła uwagę na środki, które mogą poprawić wydajność i skuteczność jej pracy; zaleca jednak Agencji poświęcenie uwagi wskaźnikom, których jeszcze nie osiągnęła lub których realizacja jest opóźniona;
5. zauważa, że Agencja prowadzi działaniom organów regulacyjnych we wdrażaniu unijnych przepisów w dziedzinie chemikaliów z korzyścią dla zdrowia ludzkiego i środowiska oraz innowacyjności i konkurencyjności; odnotowuje, że Agencja dostarcza informacji na temat chemikaliów, pomaga przedsiębiorstwom w przestrzeganiu przepisów i promuje bezpieczne stosowanie chemikaliów;
6. odnotowuje sukcesy Agencji w identyfikacji substancji potencjalnie niebezpiecznych i zarządzania nimi, między innymi łącznie 371 kontroli zgodności przeprowadzonych w 2021 r. oraz projekt oceny i projekt profilu ryzyka dla dwóch substancji w celu identyfikacji nowych trwałych zanieczyszczeń organicznych; odnotowuje sukcesy w dziedzinie bezpiecznego i zrównoważonego stosowania chemikaliów przez przemysł, między innymi wprowadzony w 2021 r. obowiązek powiadamiania o niebezpiecznych mieszaninach do zastosowania profesjonalnego lub przez konsumentów; odnotowuje sukcesy Agencji w dziedzinie zrównoważonego zarządzania chemikaliami dzięki wdrażaniu unijnego prawodawstwa, w szczególności doraźne wsparcie Komisji na wczesnym etapie wdrażania strategii w zakresie chemikaliów na rzecz zrównoważoności;
7. z zadowoleniem stwierdza, że Agencja zintensyfikowała działania w dziedzinie monitorowania zgodności oraz w dużej mierze skutecznie wykrywa rejestracje niezgodne z przepisami i monitoruje przedsiębiorstwa, które muszą doprecyzować przekazane dane; zauważa z zaniepokojeniem, że mimo tych starań około 40 % z nich nadal nie spełnia wymogów; zauważa, że egzekwowanie przepisów we współpracy z państwami członkowskimi jest procesem czasochłonnym, a poszczególne sprawy można by rozstrzygać szybciej, gdyby Agencja miała środki ustawodawcze umożliwiające odbieranie numerów rejestracji przedsiębiorstwom niespełniającym wymogów;
8. zauważa, że w drodze protokołów ustaleń Agencja ściśle współpracuje z innymi agencjami unijnymi, takimi jak Europejski Urząd ds. Bezpieczeństwa Żywności, Europejskie Centrum ds. Zapobiegania i Kontroli Chorób oraz Europejska Agencja Leków; podkreśla znaczenie takiego podejścia, aby zapewnić spójność prac poszczególnych agencji i spełnić wymogi należytego zarządzania finansami; z zadowoleniem przyjmuje wspólne usługi i zachęca agencje unijne, by w miarę możliwości współpracowały ze sobą;
9. zauważa, że w 2021 r. Agencja rozpoczęła wspólny projekt z Europejską Agencją Środowiska, aby wesprzeć Komisję w opracowaniu ram wskaźników dotyczących chemikaliów w celu monitorowania czynników powodujących zanieczyszczenie chemiczne i ich skutków oraz pomiaru skuteczności przepisów dotyczących chemikaliów;
10. stwierdza, że Agencja udzieliła Komisji wsparcia naukowo-technicznego we wdrażaniu strategii w zakresie chemikaliów na rzecz zrównoważoności oraz że opublikowała pięcioletnie sprawozdanie ze stosowania rozporządzenia (WE) nr 1907/2006 i rozporządzenia (WE) nr 1272/2008 ⁽⁶⁾;

⁽⁵⁾ Strategia w zakresie chemikaliów na rzecz zrównoważoności na rzecz nietoksycznego środowiska, COM(2020) 667 z dnia 14 października 2020 r., s. 16.

⁽⁶⁾ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 1272/2008 z dnia 16 grudnia 2008 r. w sprawie klasyfikacji, oznakowania i pakowania substancji i mieszanin, zmieniające i uchylające dyrektywy 67/548/EWG i 1999/45/WE oraz zmieniające rozporządzenie (WE) nr 1907/2006 (Dz.U. L 353 z 31.12.2008, s. 1).

Polityka kadrowa

11. zwraca uwagę, że na dzień 31 grudnia 2021 r. plan zatrudnienia zrealizowano w 97,41 % – przyjęto 453 pracowników zatrudnionych na czas określony, podczas gdy budżet Unii przewidywał 467 stanowisk w tej kategorii (w porównaniu z 463 stanowiskami przewidzianymi w 2020 r.); zauważa ponadto, że w 2021 r. Agencja zatrudniała 130 pracowników kontraktowych i 3 oddelegowanych ekspertów krajowych;
12. podkreśla, że należy zapewnić odpowiednią obsadę kadrową w Agencji na potrzeby Europejskiego Zielonego Ładu, unijnej strategii w zakresie chemikaliów na rzecz zrównoważoności i planu działania dotyczącego gospodarki o obiegu zamkniętym, a w szczególności dążenia do osiągnięcia zerowego poziomu emisji zanieczyszczeń;
13. ubolewa, że pogłębił się i tak wysoki brak równowagi płci wśród kadry kierowniczej wyższego i średniego szczebla Agencji – 27 (82 %) stanowisk zajmowali mężczyźni, a 6 (18 %) kobiety; odnotowuje, że według Agencji proporcje płci przedstawiają się następująco: w przypadku zarządu 15 mężczyzn (42 %) i 21 kobiet (58 %), a w przypadku personelu ogółem 261 mężczyzn (46 %) i 312 kobiet (54 %); z zadowoleniem stwierdza, że w marcu 2022 r. Agencja przyjęła Kartę na rzecz różnorodności i włączenia społecznego, której celem jest zwiększenie odsetka niedostatecznie reprezentowanej płci zarówno na niższych, jak i na wyższych szczeblach administracji; wzywa Agencję, aby jak najszybciej podjęła konkretne działania w celu osiągnięcia równowagi płci na wszystkich szczeblach hierarchii Agencji oraz by złożyła sprawozdanie organowi udzielającemu absolutorium;
14. zauważa, że Agencja prowadzi politykę przeciwdziałania mobbingowi i stosuje odpowiednie wytyczne; z zadowoleniem stwierdza, że w 2021 r. Agencja zorganizowała dla wszystkich pracowników szkolenia z zapobiegania nękanii i molestowaniu; dostrzega, że kierownictwo promuje odpowiednie zachowania, organizując spotkania między pracownikami a zaufanymi doradcami, oraz oferuje mediację z udziałem przeszkolonych mediatorów w przypadku konfliktu w miejscu pracy;
15. przypomina o znaczeniu długoterminowej polityki kadrowej uwzględniającej równowagę między życiem zawodowym a prywatnym, poradnictwo przez całe życie oraz specjalne możliwości szkoleniowe w zakresie rozwoju kariery zawodowej, równowagę płci na wszystkich szczeblach personelu, telepracę, prawo do bycia offline, poprawę równowagi geograficznej w celu zagwarantowania odpowiedniej reprezentacji wszystkich państw członkowskich oraz rekrutację i integrację osób z niepełnosprawnościami, a także dopilnowanie, aby były równo traktowane i by powszechnie promowano ich szanse zatrudnienia;

Zapobieganie konfliktom interesów i zarządzanie nimi oraz przejrzystość

16. z uznaniem odnotowuje, że Agencja publikuje na swojej stronie internetowej życiorysy wszystkich członków zarządu i komitetów, w tym ich przewodniczących, którzy są pracownikami Agencji, dyrektora wykonawczego i wszystkich członków rady odwoławczej; z zadowoleniem stwierdza, że polityka Agencji w zakresie zapobiegania konfliktom interesów obejmuje cały okres zatrudnienia pracowników oraz że w celu zagwarantowania ich niezależności eksperci zewnętrzni, którzy uczestniczą w pracach komitetów naukowych, zarządu i forum wykonawczego, są sprawdzani pod kątem sześciu ukierunkowanych kryteriów kwalifikacyjnych;
17. odnotowuje, że w 2021 r. nie zgłoszono przypadków informowania o nieprawidłowościach; z zadowoleniem zauważa, że Agencja wprowadziła niezbędne przepisy regulujące ochronę sygnalistów na szczeblu Agencji;
18. podkreśla potrzebę wprowadzenia bardziej systematycznych zasad dotyczących przejrzystości, niezgodności, konfliktu interesów, nielegalnego lobbingu i efektu „drzwi obrotowych”; stwierdza jednak, że personel Agencji musi zgłaszać nową aktywność zawodową przez pierwsze dwa lata po zakończeniu pracy w Agencji oraz że Agencja może zakazać nowej aktywności lub nałożyć warunki; zauważa, że w grudniu 2016 r. zarząd Agencji dokonał przeglądu strategii zwalczania nadużyć finansowych; wzywa Agencję, aby wzmocniła mechanizmy kontroli wewnętrznej, w tym ustanowiła wewnętrzny mechanizm antykorupcyjny;

Mechanizmy kontroli wewnętrznej

19. stwierdza, że w 2021 r. Służba Audytu Wewnętrznego (IAS) nie przeprowadziła szczegółowego audytu koncentrującego się na przygotowaniu strategicznego planu audytu na lata 2022–2024; z zadowoleniem zauważa, że w następstwie audytu zintegrowanej strategii regulacyjnej z 2020 r. stwierdzono, że wszystkie zalecenia mogą zostać zamknięte; zauważa z zadowoleniem, że IAS zamknęła pozostałe otwarte zalecenia z audytu następczego dotyczącego zarządzania wynikami przeprowadzonego w 2020 r.;
20. zauważa, że jednostka audytu wewnętrznego Agencji przeprowadziła trzy kontrole wiarygodności dotyczące prawidłowości i jakości systemów kontroli wewnętrznej oraz wydajności i skuteczności operacji; zauważa, że pierwszy audyt dotyczący identyfikacji i oceny aspektów środowiskowych w Agencji zaowocował trzema zaleceniami; zauważa, że drugi audyt dotyczący procesu planowania, monitorowania i sprawozdawczości Agencji doprowadził do wydania pięciu ważnych zaleceń; zauważa, że w wyniku trzeciego audytu procesu zatwierdzania biobójczych substancji czynnych (w ramach programu przeglądu) wydano pięć zaleceń (w tym jedno bardzo ważne);
21. zauważa, że aby zweryfikować stan realizacji planów działania, jednostka audytu wewnętrznego Agencji przeprowadziła dwa kolejne audyty, w wyniku których stwierdzono, że jedno bardzo ważne i dwa ważne działania są nadal w toku; wzywa Agencję do poinformowania organu udzielającego absolutorium o postępach w tej dziedzinie;
22. przypomina, że trzeba wzmocnić systemy zarządzania i kontroli, aby zapewnić właściwe funkcjonowanie Agencji; stanowczo podkreśla potrzebę wprowadzenia skutecznych systemów zarządzania i kontroli, aby uniknąć potencjalnych konfliktów interesów, braku kontroli *ex ante/ex post*, nieodpowiedniego zarządzania zobowiązaniami budżetowymi i prawnymi oraz niezgłaszania kwestii w rejestrze wyjątków;

Cyfryzacja i transformacja ekologiczna

23. zauważa z zadowoleniem, że w 2021 r. Agencja wdrożyła obowiązkową kampanię na rzecz podnoszenia świadomości w zakresie bezpieczeństwa i wdrożyła bardziej zaawansowaną ochronę poczty elektronicznej, obejmującą między innymi zabezpieczenia, takie jak bezpieczne testowanie załączników e-mail, bezpieczne linki do adresów URL w wiadomościach e-mail oraz zaawansowane wykrywanie; stwierdza z uznaniem, że Agencja poprawiła zdolność wykrywania długotrwałych prób ingerencji w system i przywłaszczenia tożsamości, co umożliwia wykrywanie ataków na krytyczne systemy, następujących po uzyskaniu nieuprawnionego dostępu do jednego z mniej ważnych systemów;
24. zauważa, że Agencja wdraża i stosuje najnowocześniejsze praktyki w zakresie bezpieczeństwa w celu ochrony informacji poufnych znajdujących się w systemach informatycznych Agencji i przekazywanych upoważnionym użytkownikom, takim jak organy państw członkowskich, oraz regularnie zatwierdza skuteczność obowiązujących środków bezpieczeństwa za pomocą wewnętrznych ocen ryzyka i ocen podatności, a także testów bezpieczeństwa przeprowadzanych przez niezależnych ekspertów ds. bezpieczeństwa;
25. zauważa, że Agencja przygotowała program prac w dziedzinie środowiska na lata 2020–2022, w którym znalazły się cele dotyczące zmniejszenia zużycia zasobów naturalnych, ilości odpadów i śladu węglowego Agencji; z zadowoleniem konstatuje, że zatwierdzony przez Agencję system zarządzania środowiskowego ISO 14001 pomyślnie przeszedł audyt nadzorczy, audyt wewnętrzny, zewnętrzny przegląd środowiskowy i kontrolę środowiskową;
26. przypomina, jak ważna jest poprawa cyfryzacji w Agencji pod względem wewnętrznego funkcjonowania i zarządzania, ale także w celu przyspieszenia cyfryzacji procedur; podkreśla, że Agencja musi nadal aktywnie działać w tym obszarze, aby uniknąć przepaści cyfrowej między agencjami; zwraca jednak uwagę na konieczność podejmowania wszystkich niezbędnych środków bezpieczeństwa, aby uniknąć wszelkiego ryzyka dla bezpieczeństwa informacji przetwarzanych online;

27. zachęca Agencję do ścisłej współpracy z Agencją Unii Europejskiej ds. Cyberbezpieczeństwa (ENISA) i zespołem reagowania na incydenty komputerowe w instytucjach, organach i agencjach UE (CERT-UE), a także do regularnej oceny ryzyka w zakresie infrastruktury informatycznej oraz zapewnienia regularnych audytów i testów swojego cyberbezpieczeństwa; sugeruje oferowanie regularnie aktualizowanych programów szkoleniowych z cyberbezpieczeństwa dla wszystkich pracowników Agencji; wzywa Agencję, aby szybciej opracowała politykę cyberbezpieczeństwa, wprowadziła ją przed 31 grudnia 2023 r. oraz złożyła sprawozdanie organowi udzielającemu absolutorium;

Ciągłość działania podczas kryzysu związanego z COVID-19

28. zauważa, że po zastosowaniu na szeroką skalę długoterminowej pracy zdalnej w poprzednich latach Agencja podjęła wysiłki na rzecz nowych sposobów podnoszenia świadomości wśród pracowników; zauważa, że w 2021 r. Agencja zorganizowała 18. doroczne posiedzenie sieci urzędników ds. bezpieczeństwa, na którym omówiono kwestie związane z nowym narzędziem zarządzania tożsamością, IT i z bezpieczeństwem informatycznym w kontekście strategii w zakresie chemikaliów na rzecz zrównoważoności;

Badania na zwierzętach

29. podkreśla, że Agencja kontynuowała starania o stopniowe wycofanie testów na zwierzętach w Europie na tyle, na ile jest to możliwe w obecnych ramach regulacyjnych; z zadowoleniem stwierdza, że Agencja wprowadziła w swoim dziale B2 (Computational Assessment) obowiązek stosowania metod bez udziału zwierząt; uważa, że to krok we właściwym kierunku, ale uznaje go za niewystarczający; w związku z tym zachęca Agencję do współpracy z wszystkimi zainteresowanymi stronami w celu przyspieszenia całkowitej rezygnacji z wykorzystywania zwierząt w badaniach bezpieczeństwa chemicznego; przypomina, że prawo nakłada na przedsiębiorstwa obowiązek stosowania metod alternatywnych tam, gdzie jest to możliwe, w związku z czym testy na zwierzętach powinno się przeprowadzać wyłącznie w ostateczności;
30. zachęca Agencję do powołania grupy zadaniowej zajmującej się ograniczaniem i zastępowaniem badań na zwierzętach;
31. stwierdza z zadowoleniem, że Komisja będzie współpracować z Agencją nad planem identyfikacji konieczności stopniowej rezygnacji z wykorzystywania zwierząt i wprowadzania takiego wymogu w przepisach dotyczących chemikaliów przemysłowych; jest zdania, że przedstawiciele Europejskiego Urzędu ds. Bezpieczeństwa Żywności i Europejskiej Agencji Leków powinni wchodzić w skład zespołu pracującego nad harmonogramem; apeluje, aby harmonogram zawierał ambitne kamienie milowe o szerokim zakresie w celu przyspieszenia stosowania w przepisach i akceptacji metod niewymagających wykorzystania zwierząt;

Inne uwagi

32. zauważa, że w 2021 r. zorganizowano szkolenia z bezpieczeństwa pożarowego i ewakuacji dla ogółu pracowników Agencji, a także oddzielne sesje szkoleniowe dla usługodawców pracujących na terenie Agencji; z zadowoleniem stwierdza, że plan ratunkowy w sytuacjach nadzwyczajnych zaktualizowano i przekazano służbom ratowniczym w Helsinkach; zauważa, że certyfikowana fińska organizacja szkoleniowa zorganizowała szkolenie z zakresu ochrony radiologicznej dla specjalisty Agencji ds. ochrony przed promieniowaniem;
33. zauważa, że w 2021 r. Agencja nadal promowała swoją działalność w mediach, co zaowocowało ponad 4 000 wycinków prasowych, z których 58 % pojawiło się w mediach ogólnotematycznych; zauważa, że pracownicy Agencji nadal aktywnie dzielą się treściami na własnych kanałach w mediach społecznościowych, że w 2021 r. Agencja była aktywna w tych mediach (Twitter, LinkedIn i Facebook) oraz że współpracowała z państwami członkowskimi i zainteresowanymi stronami nad wspólnymi kampaniami, na przykład na temat niepowtarzalnego identyfikatora postaci czynnej;
34. zachęca Agencję, aby nadal rozwijała efekty synergii (np. w dziedzinie zasobów ludzkich, zarządzania budynkami, usług informatycznych i bezpieczeństwa) oraz nasiliła współpracę, wymianę dobrych praktyk i dyskusje na temat obszarów będących przedmiotem wzajemnego zainteresowania z innymi agencjami Unii w celu poprawy wydajności;

35. w odniesieniu do innych uwag towarzyszących decyzji w sprawie absolutorium, które mają charakter przekrojowy, odsyła do swojej rezolucji z dnia 10 maja 2023 r. (7) w sprawie wyników, zarządzania finansami i kontroli agencji.
-

(7) Teksty przyjęte, P9_TA(2023)0190.